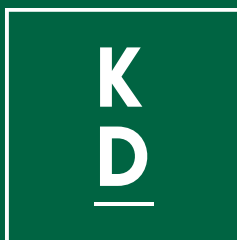

KÖP SVENSKT

FÖR ETT STARKT HJÄRTLAND
MED MOTSTÅNDSKRAFT I KRIS

PM 2022-04-01

MÅL FÖR SVENSK SJÄLVFÖRSÖRJNING

Målet för kristdemokratisk politik är det gemensamma bästa. Det innebär att hela landet ska leva. Så är det inte nu. Med "Hjärtlandet" menar vi de stora delar av landet som ofta glöms bort, inte bara i debatten utan även i de politiska beslut som fattas. Den svenska landsbygden är en levande, företagsam del av Sverige där stora delar av befolkningen har släktband bara några generationer bort.

Svenska lantbrukare måste ges ökade möjligheter att kunna leva på sin verksamhet eller gård. De flesta politiska partier delar den ambitionen, men i praktiken har politiken - och i synnerhet den sittande regeringen - misslyckats med att leverera konkret.

Sommaren 2017 beslutade riksdagen om en nationell livsmedelsstrategi. Det var ett besked som glädde och skapade framtidstro i näringen. En förståelse för att det tar tid att se verklig förändring har efter snart fem år, utan några förändringar på gårdsnivå, bytts till en ilska och misstro om politiken verkligen menar allvar med målet.

I Jordbruksverkets livsmedelsstrategi framgår att målet ska vara en konkurrenskraftig livsmedelskedja där produktionen ökar samtidigt som miljömålen nås. Den ska skapa tillväxt, sysselsättning och bidra till en hållbar utveckling. I förlängningen ska produktionsökningen kunna bidra till en ökad självförsörjning av livsmedel samt att sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska¹.

För att vända den negativa utvecklingen och uppnå målen om en ökad livsmedelsproduktion behöver livsmedelsstrategin revideras och skrivningarna om ökad produktion måste ges tyngre juridisk status gentemot andra lagar och regler. Relevanta myndigheter behöver ha inskrivet att för ämnet relevanta beslut ska prövas mot målen i den svenska livsmedelsstrategin. Beslut som påverkar målen i livsmedelsstrategin negativt ska särskilt motiveras.

Vidare gör den säkerhetspolitiska oro som råder nu en ökad medvetenhet att Sverige som land behöver se över sin försörjningstrygghet, där självförsörjning är en viktig faktor.

I dagsläget finns beredskapslagring av ungefär tre månaders drivmedelsförbrukning. Regionerna och Folkhälsomyndigheten har ansvar för lagring av viss sjukvårdsmateriel och mediciner. Vi vill därför skyndsamt öka beredskapslagringen av i första hand viktiga insatsvaror så att både primärproduktion och förädling av livsmedel kan hållas igång. Beredskapslager behöver inte byggas genom att fylla bergrum med förnödenheter. KD vill följa Finlands exempel och skapa beredskapslagerhållning genom att ålägga marknadens aktörer att alltid hålla en viss volym av strategiskt viktiga livsmedel och insatsmedel i lager och för detta erhålla ersättning från staten. Då får man automatiskt lagret utbytt genom en naturlig omsättning, lagren spridda över hela Sverige och behöver inte bygga fysiska lager.

I slutet av 1980-talet producerade Sveriges bönder 75 procent av landets livsmedel². 2022 har siffran sjunkit till omkring 50 procent. I dag är vi betydligt fler svenskar, men producerar inte mer mat. Vi litar på importen, som varannan tugga består av.

¹Jordbruksverket. <https://jordbruksverket.se/mat-och-drycker/livsmedelsstrategi-for-sverige/livsmedelsstrategin-och-vart-uppdrag>

² LRF. <https://www.lrf.se/politikochpaverkan/foretagarvillkor-och-konkurrenskraft/nationell-livsmedelsstrategi/sjalvforsorjning/>

Det är självklart bra att Sverige är en del av en internationell- och europeisk marknad med välintegrerade handelskedjor. Den utvecklingen som har skett de senaste decennierna är således delvis naturlig. Men i en värld där det säkerhetspolitiska läget på kort tid radikalt har förändrats, behöver en del tidigare för givet antagna premisser omprövas. Sverige behöver kunna säkerställa att befolkningen kan förses med mat, mer än några dagar eller en vecka om handeln med omvärlden skulle begränsas av någon orsak.

Med en högre försörjningsgrad blir landet mer robust mot att exempelvis kunna hantera olika typer av kriser eller handelshinder. I fredstid handlar robusthet lika mycket om att ge utrymme för mer hållbar produktion, större möjligheter till konsumtion och export av bra livsmedel med lägre klimatpåverkan, och fler arbetstillfällen. Handel inom Europa och globalt är något positivt och ligger inte i motsättning till en ökad självförsörjning.

EU har idag ingen tydlig statistik över medlemsstaternas självförsörjningsgrad. Men för Sverige är det liksom i många andra politiska frågor främst relevant att jämföra oss med de andra nordiska länderna. Danmark har idag en självförsörjningsgrad på 125 procent. Finlands självförsörjning ligger omkring 80 procent. Norge ligger på en jämförbar nivå som Sverige men gör det med ungefär en tredjedel så mycket åkermark.

Den politiska insikten om att Sveriges självförsörjning tillslut måste realiseras med att verkningfulla politiska förslag införs och att Sverige har en tydligt deklarerad målsättning för vilken nivå av självförsörjning vi ska ha.

FÖRSLAG FÖR EN KRAFTFULLT ÖKAD SJÄLVFÖRSÖRJNING

- Sverige ska ha ett tydligt deklarerat självförsörjningsmål att snarast uppnå minst 75 procent självförsörjning för att tydligt stärka svenskt jordbruk och vår motståndskraft ifall krisen skulle komma hit.
- En av regeringen tillsatt samordnare för svensk självförsörjning och upphandling av livsmedel och mat.
- Ge staten ett tydligt ansvar att hålla och öka kring beredskapslagringen av insatsvaror för livsmedelsproduktion tillsammans med livsmedelkedjans aktörer.